

heid de schepping des menschen: „nadat hij de goden bevrijd had, schiep hij de menschheid, hij, de Barmhartige, die leven vermag te schenken. Bestaan zullen en niet afgeschaft zullen worden zijn geboden in den mond der menschen, die hij geschapen heeft”. Juist op het punt der Schepping is dit Epos dus zeer onvolledig ons bewaard en daarom geef ik hier als aanvulling het verhaal van Berossus. Eerst meldt ook hij de schepping der chaoswezens door Tiamat en dan volgt er: „Toen alles zoo was, is Bel (= Marduk) gekomen en heeft de vrouw (Tiamat) middendoor gesneden en uit haar ééne helft heeft hij de aarde en uit haar andere helft den hemel geformeerd en de wezens, die tot haar (Tiamat) behoorden, heeft hij verdeeld. Toen nu Bel het land onbewoond en onvruchtbaar zag, heeft hij een der goden bevolen zijn hoofd af te slaan, met het daaruit vloeiend bloed de aarde te vermengen en zoo menschen en dieren te scheppen, die in staat waren de lucht te verdragen”. Zooals men ziet, past dit geheel bij hetgeen in Tafel V en VI vermeld wordt. Niet een geregeld scheppingsverhaal, maar veeleer een lofied op Marduk als schepper biedt een bezweringstafel, die begint met te beschrijven, hoe in den aanvang niets was dan de *oceaan*; eerst wordt nu het paleis der goden geschapen in Babel, de heilige stad; land en water worden gescheiden en Marduk schept met Aruru (waarschijnlijk de vrouwelijke wederhelft van Marduk) menschen, opdat de goden met welbehagen hun stad zouden kunnen bewonen. Vervolgens wordt vermeld de schepping van de dieren van het veld en de wilde dieren; de Tigris en den Eufrat; gras, planten, riet enz.; kalveren, schapen, hagen en wouden, geitebokken en gazellen, tichelsteenen en huizen, alles in de meeste bonte wanorde (K. A. T.³ p. 98, 99, 100). Ik heb deze scheppingsmythen eenigszins uitvoerig meegedeeld, opdat men oordeelen kunne, wat er aan is van de bewering van DELITZSCH (*eerste voordracht* p. 34): „*der Zusammenhang zwischen der biblischen und babylonischen Welterschöpfungserzählung ist klar und einleuchtend.*” Juister heeft zeker de op Assyriologisch gebied niet minder verdienstelijke PINCHES l. c. p. 48 geoordeeld: „The comparison of the two accounts of the Creation will probably have brought prominently for the reader the fact, that the Babylonian account, notwithstanding all that has been said to the contrary, differs so much from the Biblical account, that they are, *to all intents and purposes*, two distinct narratives.” Al de kenmerkende trekken van het Scheppingsverhaal in Genesis: de Schepping van alle dingen door God, de indeeling in zes dagen, de eigenaardige volgorde der geschapen dingen, ontbreken in het babylonische scheppingsverhaal geheel. GUNKEL, *Schöpfung und Chaos* moet dan ook beginnen met eerst het geheele scheppingsverhaal uit een te halen, overal „Lücken”, latere interpolaties en omwerkingen aan te nemen, om eenige overeenkomst te vinden. En dan komt ten slotte deze overeenkomst in den grond nog alleen op dit ééne feit neer, dat in den Bijbel de chaos *tehôm* wordt genoemd, wat met *tiamat*, de chaosmoeder van Babel, eensluidend zou zijn! Iets wat daarom niets zegt,